

Sygn. akt II KK 218/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 sierpnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Grzegorzczak (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Michał Laskowski (sprawozdawca)

Protokolant Marta Brylińska

w sprawie **P. N.**

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 6 sierpnia 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w O.

z dnia 7 marca 2013 r.,

- 1. uchyla punkt 2 zaskarżonego wyroku,**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w O., wyrokiem z dnia 7 marca 2013 r., uznał P. N. za winnego tego, że w okresie od 5 do 12 listopada 2011 r. w miejscowości Wielowieś, działając w celu wykonania z góry powziętego zamiaru oraz osiągnięcia korzyści majątkowej, jako właściciel firmy „B.” P. N., wyłudził z firmy „M.” towar w postaci oleju napędowego łącznej wartości 15.710,83 zł, wprowadzając w błąd jej

pracowników co do swoich możliwości płatniczych, nie mając zamiaru wywiązania się z zawartego zobowiązania, czym działał na szkodę spółki „M.” sp. z o.o., to jest za winnego przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za przestępstwo to wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności. W punkcie 2 wyroku Sąd na podstawie art. 46 § 1 k.k. zobowiązał oskarżonego do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem, poprzez zapłatę na rzecz „M.” sp. z o.o. kwoty 15.710, 83 zł.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się z dniem 15 marca 2013 r.

Kasację od tego wyroku na korzyść skazanego P. N. wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżył w niej wyrok w części rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 2, dotyczącego orzeczenia na podstawie art. 46 § 1 k.k. obowiązku naprawienia szkody i zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego procesowego – art. 415 § 5 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r., polegające na orzeczeniu wobec skazanego P. N. na podstawie art. 46 § 1 k.k. środka karnego w postaci obowiązku naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody, podczas gdy o roszczeniu wynikającym z popełnienia przestępstwa wcześniej prawomocnie orzeczono w innym postępowaniu.

Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w O. w zaskarżonej części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest zasadna w stopniu oczywistym, co zgodnie z brzmieniem art. 535 § 5 k.p.k. pozwala na jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu. Przepis art. 46 § 1 k.k. pozwala, w razie skazania, na orzeczenie przez sąd obowiązku naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody w całości lub części lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. W przypadku złożenia przez pokrzywdzonego lub inną uprawnioną osobę wniosku o orzeczenie takiego obowiązku, sąd zobowiązany jest do wydania orzeczenia o obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynieniu. Przepis art. 415 § 5 zdanie drugie k.p.k. w brzmieniu obowiązującym w chwili wydania zaskarżonego kasacją wyroku stanowił jednak, że obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za

doznaną krzywdę nie orzeka się, jeżeli roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono. Po zmianie treści art. 415 k.p.k. i nowej treści przepisu obowiązującej od dnia 1 lipca 2015 r. zasada ta została zachowana w paragrafie pierwszym. Celem tej regulacji jest wyeliminowanie sytuacji, w której dochodzi do kumulacji rozstrzygnięć o charakterze kompensacyjnym i do funkcjonowania w obrocie prawnym dwóch tytułów egzekucyjnych, co rodzić może niebezpieczeństwo dwukrotnego dochodzenia naprawienia tej samej szkody. Klauzula antykumulacyjna, o której mowa znajduje zastosowanie w przypadku tożsamości przedmiotowej i podmiotowej roszczenia stanowiącego przedmiot rozpoznania.

W sprawie P. N. punkt 2 zaskarżonego wyroku dotyczy szkody wynikającej z przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., dokonanego na szkodę spółki „M.” sp. z o.o. i polegającego na wyłudzeniu od tej spółki oleju napędowego łącznej wartości 15.710,83 zł. Tymczasem Sąd Rejonowy w K., po rozpoznaniu pozwu o zapłatę wniesionego przez pełnomocnika przedmiotowej spółki, wydał w dniu 16 stycznia 2012 r., sygn. akt GNc .../12, nakaz zapłaty, w którym zobowiązano P. N. do zapłaty powodowi kwoty 15.710,83 zł. Z treści pozwu i załączonych do niego dokumentów wynika, że przedmiotem rozpoznania był ten sam olej napędowy, pobrany w tym samym czasie i w tej samej ilości, co olej napędowy, o którym mowa w zaskarżonym kasacją wyroku.

Do wydania nakazu zapłaty doszło przed wydaniem zaskarżonego kasacją wyroku, co więcej w aktach sprawy Sądu Rejonowego w O. znajduje się na k. 177a informacja o stanie zaległości w sprawie egzekucyjnej prowadzonej przez komornika przy Sądzie Rejonowym w K. z wniosku spółki z o.o. „M.” przeciwko P. N. o zapłatę należności głównej w kwocie 15.710,83 zł. W tym stanie rzeczy doszło do rażącego naruszenia prawa - przepisu art. 415 § 5 zdanie drugie k.p.k. w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r. poprzez zobowiązanie P. N. w punkcie 2 wyroku Sądu Rejonowego w O. z dnia 7 marca 2013 r., do naprawienia szkody, co do której orzekł już prawomocnie Sąd Rejonowy w K. nakazem zapłaty z dnia 16 stycznia 2012 r. Tym samym doszło naruszenia klauzuli antykumulacyjnej zawartej w czasie orzekania w art. 415 § 5 k.p.k. (obecnie art. 415 § 1 k.p.k.) i do dwukrotnego orzeczenia obowiązku naprawienia tej samej szkody. Naruszenie

prawa, do którego doszło w zaskarżonym kasacją wyroku ma przy tym nie tylko rażący charakter, ale nadto miało istotny wpływ na treść orzeczenia, które przynieść mogło negatywne skutki dla skazanego.

W tej sytuacji konieczne stało się uchylenie zaskarżonej kasacją części wyroku (punkt 2) w celu wyeliminowania jej z obrotu prawnego. Nie było przy tym w zaistniałej sytuacji procesowej podstaw do wydawania orzeczenia o charakterze następczym. Zgodnie z brzmieniem art. 638 k.p.k. koszty postępowania kasacyjnego w tej sprawie ponosi Skarb Państwa.